

En podeu estar segurs

Oracions com *Cantem una cançó* o *Passau per la via* són, pròpiament, ambigües (volem dir deixant de banda el fet que el context sol desfer l'ambigüitat): tant poden expressar la indicació que una acció té realment lloc (indicatiu) com l'ordre que es realitzi (imperatiu), perquè les formes verbals *cantem* i *passau* són alhora de l'indicatiu i de l'imperatiu. (En el parlar balearic l'ambigüitat només es produeix en el segons cas: *Cantam una cançó* i *Cantem una cançó* però *Passau per la via*, alhora indicatiu i imperatiu). L'ambigüitat de les oracions indicades, però, s'elimina amb la pronominalització dels complements (o amb la simple intervenció de qualsevol partícula pronominal): *La cantem* i *Hi passeu* (indicatiu) i *Cantem-la* i *Passau-hi* (imperatiu).

Observem, doncs, que la col·locació dels pronoms febles ens ajuda a distingir clarament entre les formes d'indicatiu i les d'imperatiu en aquells casos en què es poden confondre. I quan ens trobem amb una forma de present d'indicatiu que duu posposat un pronom feble, no solem dubtar que l'error consisteix precisament en la forma verbal, és a dir, que en realitat hom ha volgut recórrer, d'acord amb el sentit de la frase, a un imperatiu. És el que s'esdevé encara sovint en l'ús del verb *dir* i d'alguns altres verbs del segons grup, en frases com «*Diem-ne així*», «*Dieu-ho com vulgueu*», «*Traiem-lo fora*», «*Movem-nos*», etc., resoltes incorrectament amb formes d'indicatiu en lloc de formes d'imperatiu: *Digueu-ho abí*, *Digueu-ho com vulgueu*, *Traguem-lo fora*, *Moguem-nos*.

Però també es pot esdevenir, encara que és molt més infreqüent, que en certes frases l'ús d'un pronom feble posposat a una forma d'indicatiu obeeixi no a un error de la forma verbal sinó a una incorrecta col·locació del pronom.

Això sembla contradir tot el que hem dit fins ara; però és que hi ha dos factors que contribueixen a aquest fet: que són frases perifràstiques, que admeten més d'una posició del pronom feble, com *No em podia veure* i *No podia veure'm*, i que, sense ésser pròpiament imperatives, és a dir, amb una forma verbal del mode imperatiu, tenen, pel seu sentit, un cert valor imperatiu. Efectivament, una oració com és ara *Podeu estar tranquils*, en què el verb conjugat, *podeu*, està en indicatiu, equival gairebé a *Estigueu tranquils*, que és una oració d'imperatiu. Però com que, a més, tal com hem dit, les perifrasis amb el verb *poder* admeten la doble posició dels pronoms febles —*Ho poden dir* i *Poden dir-ho*, *Hi pot anar* i *Pot anar-hi*— no és estrany que una oració com *En podeu estar segurs* —gairebé equivalent a *Estigueu-ne segurs*— esdevingui, especialment si hom s'expressa amb molta vehemència, en un to «imperatiu», «*Podeu-ne estar segurs*». Però en aquest cas, *podeu* és ben bé un indicatiu —no una forma incorrecta d'imperatiu com en «*Dieu-ne com vulgueu*»— i no admet el pronom feble sinó col·locat al davant, *En podeu estar segurs* o bé després de tota la perifrasi, *Podeu estar-ne segurs*.